

Research Paper

Identifying and Ranking Factors Affecting Intellectual Property in Sport

Mohammad Mehdi Soltani¹, Hosein Alimohammadi², Hamid Forogipor³

1. Ph.D. Student in Sport Management, Strategic Management of Sport Organizations and Events, Islamic Azad University of Boroujerd, Boroujerd, Iran

2. Assistant Professor, Department of Physical Education, University of Qom, Qom Iran (Corresponding Author)

3. Assistant Professor of Physical Education, Islamic Azad University of Boroujerd, Boroujerd, Iran

Received: 2020/03/04

Accepted: 2020/08/23

Abstract

The purpose of this study was to identify and rank the factors affecting intellectual property in sport. This study used a descriptive-survey method for collecting data because of no manipulation of variables and factors and based on the research approach. The statistical population of the qualitative part was elite and experts in the field of sport management in Iran and the domain of intellectual property. In the quantitative part, some researchers and inventors in sport were added to the statistical population. To collect the data, questionnaire and semi-structured interviews were used. Electricity method was used to rank the factors. All data analysis process was performed using the Sulus Electric Software. The results of this study showed that 20 factors were identified as factors affecting the improvement of intellectual property in the field of sport. With regard to the results of the method of electrification, it has been determined that the establishment of specialized offices throughout the country to improve intellectual property in sport with a domination of 19 is the most important factor affecting the improvement of intellectual domination in sport.

Keywords: Intellectual Sovereignty, Sport, Invention, Property.

Extended Abstract

-
1. Email: Soltanikarate@gmail.com
 2. Email: h_alimohamady@yahoo.com
 3. Email: foroghiboroujerd@yahoo.com

Background and Purpose

The issue of intellectual property is not a new issue. However, with the emergence of man, intellectual property has also emerged. Because thought is an inseparable power that man has never been empty of and has always used it to meet his needs. However, today, due to the expansion of communications at the national, regional and international levels, especially through the World Wide Web and the ability to quickly and easily access all information and the possibility of some people abusing the works and achievements of others, the importance of maintaining this type of ownership and its validity has been increased (Hagidom and Zobel, 2015, 1055). To explain and expand intellectual property among different communities and also in the electronic environment, some international organizations, especially the World Intellectual Property Organization, have conducted various studies to better and more accurately determine its dimensions, characteristics, and location. Dimensions related to technical, scientific and managerial issues in all fields of sports require intellectual property. Today, a sports manager in professional sports undoubtedly offers creativity and ideas that require intellectual property to protect these creativity and ideas. On the other hand, in public sports, an organization can increase the credibility of its organization in this field by having appropriate creativity in public sports and the existence of intellectual property (3). In addition, researchers in sports as scientific pillars of sports need to have intellectual property in this field. In general, all aspects involved in professional, championship, educational and public sports require intellectual property to develop their activities and support ideation and creativity. On the other hand, this research gap has caused that there are no practical and appropriate solutions to improve intellectual property in sports today. Therefore, conducting comprehensive research in sports to identify the factors affecting intellectual property can develop technical knowledge, improve the need in this field, and take the concern for the development and improvement of intellectual property in sports among sports managers and trustees. Conducting research on identifying and ranking the factors affecting intellectual property in sports in Iran can help plan in this area to pave the way for improving intellectual property in accordance with the specific conditions of Iran and sports. Therefore, the present study was designed with the aim of identifying and ranking the factors affecting intellectual property in Iranian sports. In fact, the main question of the present study is: what are the factors affecting intellectual property in Iranian sports? What is the ranking of these factors?

Materials and Methods

In terms of applied purpose, the present study was descriptive-survey in terms of data collection method because no manipulation was done on variables and factors. It also was a mixed study in terms of the research approach. The

instrument used in this study was developed after the interview and reaching theoretical saturation, which included 20 items that were designed as a matrix of options in the indicators.

The statistical population of the qualitative part of this study consisted of elites and experts in sports management and intellectual property and continued to the point of theoretical saturation (i.e., in this study, 12 interviews were conducted). In quantitative part, in addition to the examples of the qualitative section, some researchers and inventors in sports were also added to the statistical population. After the investigations, the number of these people was determined to be about 210 people. Using Morgan sample size table, 132 people were identified as a statistical sample. After distributing and collecting the questionnaires, 121 completed questionnaires were collected. In order to identify these samples, a database related to the intellectual property organization was used. The distribution of these questionnaires was done in person, via e-mail and cyberspace.

In the present study, in order to design the conceptual framework of the study, three-pronged theory was used. The three-pronged model includes structure, content, and context, which in the classification of models are of the type of logical models; All organizational concepts, events, and phenomena can be studied and analyzed in the form of three branches: structure, content or behavior, and context. In other words, it can be classified according to the three-pronged criterion and based on the characteristics of each criterion affecting the improvement of intellectual property in sports, the dimensions of which are briefly reviewed.

The research questionnaire was designed as a matrix of factors affecting the improvement of intellectual property in sports in structure, content and context and based on the electro method. The content validity of this questionnaire was examined using the opinions of 7 university professors. Moreover, regarding the content validity of this questionnaire, using the content validity forms (i.e., the content validity index and the relative content validity coefficient), validity was confirmed. The relative content validity coefficient according to the number of professors (7 people) was 0.99 and the content validity index was 0.99 for the questionnaire. Therefore, the validity of the content of the research questionnaire was confirmed. The reliability of this questionnaire was confirmed by using Cronbach's alpha calculation with a rate of 0.84. In order to rank the factors, the electro method was used. The research data was analyzed through ElectroSloore software.

Findings

In this study, after conducting studies, 20 factors were identified as effective factors on improving intellectual property in sports. In order to rank these factors, the electro method was used. According to the results of the electro method, it has been determined that the establishment of specialized offices

throughout the country to improve intellectual property in sports with 19 dominance is the most important factor affecting the improvement of intellectual property in sports. The results of this test also showed that media coverage of innovations and creativity in the field of sports and attracting and providing human resources regarding intellectual property in sports with zero dominance, are the least important factors affecting the improvement of intellectual property in sport.

Conclusion

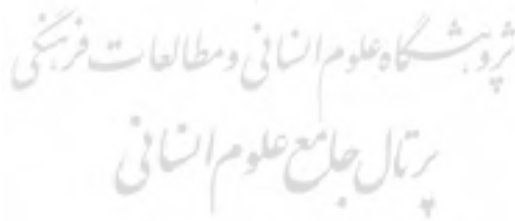
In this study, after conducting studies, 20 factors were identified as effective factors on improving intellectual property in sports. The identified factors showed that in order to improve intellectual property in sports, it is necessary to pay attention to various aspects and areas. This has led to an understanding of the need for multifaceted planning in this area. Bettig (2018) also pointed out that intellectual property is affected by managerial, cultural, social and political aspects (4). This proves that the importance of superficial and one-dimensional programs to improve intellectual property, cannot promote this area. The nature of intellectual property indicates that in order to improve it in sports, there is a need for appropriate legal, managerial and political aspects. It also reflects the importance that more activities and efforts are needed to promote intellectual property. Promoting intellectual property in sports can increase support for ideas and creativity in sports, accelerate the process of turning ideas into innovations in sports, increase the credibility of ideation in sports, and reduce the theft of works in the field of sports. Pan (2018) in his study showed that the promotion of intellectual property system has an important role in improving and expanding this system (5). In other words, the development of intellectual property improves the protection of innovation. It should be noted that intellectual property for development requires careful planning and organization. Therefore, creating a legal, cultural, structural and social context in Iran's sports environment can provide a basis for the growth and expansion of intellectual property. Improving intellectual property leads to general conditions governing sports, the outcome of which leads to clear rules, comprehensive oversight, as well as strict standards that promote the promotion of creativity in sports, accelerate the process of ideation, upgrade the credibility of ideation and ultimately the reduction of theft of ideas and creativity in sports. Intellectual property, like a protective umbrella, causes the sports environment in the field of creativity and innovation to be completely under control and the existing abuses in this regard to be fully legalized. Undoubtedly, this issue can have positive consequences on the country's sports and the process of ideation in the country's sports. Expanding intellectual property in sports can lead to the promotion of technical and scientific knowledge in this field while securing the country's sports environment; In other words, the path of improvement and expansion of

human resources as well as meritocracy in sports, which is one of the needs of sports day, is not separate from the improvement of intellectual property. In other words, the promotion of intellectual property leads to a safe and secure environment in sports for promotion and development, which ultimately leads to the improvement of the state of sports.

References

1. Bettig, R. V. (2018). Copyrighting culture: The political economy of intellectual property. London: Routledge.
2. Dratler Jr, J., & McJohn, S. M. (2018). Intellectual property law: Commercial, creative and industrial property. Law Journal Press, 18(7), 45-53.
3. Fredendall, L. D., Letmathe, P., & Uebe-Emden, N. (2016). Supply chain management practices and intellectual property protection in China: Perceptions of Mittelstand managers. International Journal of Operations & Production Management, 36(2), 135-163.
4. Hagedoorn, J., & Zobel, A. K. (2015). The role of contracts and intellectual property rights in open innovation. Technology Analysis & Strategic Management, 27(9), 1050-1067.
5. Pan, L. (2018). Research on macro influencing factors of energy intellectual property in China: Analysis based on dynamic panel data model. Available at: (Accessed 12 August 2019).

شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش

محمد مهدی سلطانی^۱، حسین علی محمدی^۲، حمید فروغی پور^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

۲. استادیار گروه تربیت بدنی، دانشگاه قم، قم، ایران (نویسنده مسئول)

۳. استادیار گروه تربیت بدنی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۰۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۱۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر مالکیت فکری در ورزش ایران طراحی و اجرا شد. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی بود؛ زیرا هیچ‌گونه دستکاری بر متغیرها و عوامل صورت نگرفت و براساس رویکرد پژوهش، آمیخته بود. نخبگان و صاحب‌نظران حوزه مدیریت ورزشی کشور و حوزه مالکیت فکری، جامعه آماری بخش کیفی این پژوهش را تشکیل دادند و در بخش کمی نیز برخی پژوهشگران و مخترعان حوزه ورزش به جامعه آماری اضافه شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه و مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند بود. به‌منظور رتبه‌بندی عوامل از روش الکترون استفاده شد. همه روند تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار الکترون اسلور انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که ۲۰ عامل به‌عنوان عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در حوزه ورزش شناسایی شد. با توجه به نتایج روش الکترون مشخص شد که تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش با چیرگی ۱۹، مهم‌ترین عامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش است.

واژگان کلیدی: مالکیت فکری، ورزش، اختراع، دارایی.

1. Email: Soltanikarate@gmail.com
2. Email: h_alimohamady@yahoo.com
3. Email: foroghborjerd@yahoo.com

مقدمه

هرگاه سخن از دارایی به میان می‌آید، ناخودآگاه ذهن انسان به سمت مصادیق عینی مالکیت همچون پول^۱، زمین^۲، کالا^۳ و... سوق پیدا می‌کند؛ این در حالی است که در دنیای امروز به نوع دیگری از مالکیت توجه شده است که به مراتب از دارایی‌های ملموس پراهمیت‌تر است و از آن با عنوان «مالکیت فکری» یاد می‌شود (بتیگ^۴، ۲۰۱۸، ۵۵). دارایی‌های فکری^۵، ارزشمندترین دارایی شرکت‌ها در هزاره جدید محسوب می‌شوند؛ به‌طور مثال، ۹۷ درصد از ارزش کل دارایی‌های شرکت مایکروسافت به دارایی‌های فکری (دارایی‌های ناملموس) اختصاص دارد و فقط سه درصد از ارزش کل دارایی‌ها به ساختمان، تجهیزات و... شرکت مربوط می‌شود (شکوری، پیشوایی و غفاری، ۲۰۱۵، ۸۲). ارزش نام تجاری مایکروسافت در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۵۹/۹۴ میلیارد دلار تخمین زده شده است. گفتنی است که افزایش سهم دارایی‌های ناملموس در مقایسه با دارایی‌های ملموس، یکی از شاخص‌های شرکت‌های موفق دنیا به حساب می‌آید (دراترلر و مک‌جوهرن^۶، ۲۰۱۸، ۳۶).

البته موضوع مالکیت فکری بحث نوینی نیست؛ بلکه با پیدایش انسان، مالکیت فکری نیز به وجود آمده است؛ چراکه فکر، قدرت جدانشدنی است که انسان هیچ وقت از آن خالی نبوده و همیشه به‌منظور رفع نیازهای خود از آن بهره می‌گرفته است. به‌رحال، امروزه با توجه به گسترش ارتباطات در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌ویژه از طریق شبکه جهانی اینترنت و قابلیت دسترسی سریع و آسان به تمامی اطلاعات و امکان سوءاستفاده برخی افراد از آثار و دستاوردهای دیگران، بر اهمیت حفظ این نوع مالکیت و اعتبار آن افزوده شده است (هاگیدوم و زوبل^۷، ۲۰۱۵، ۱۰۵۵). بعضی از سازمان‌های بین‌المللی، به‌خصوص سازمان جهانی مالکیت فکری^۸ به‌منظور تبیین و گسترش مالکیت فکری در بین جوامع مختلف و نیز در محیط الکترونیکی، پژوهش‌ها و بررسی‌هایی انجام داده‌اند تا بهتر و دقیق‌تر ابعاد و ویژگی‌های آن را مشخص کرده و موقعیت آن را مستحکم کنند (فریدندال، لتماسه و اوبه‌امدن^۹، ۲۰۱۷، ۱۳۷).

مالکیت فکری مطابق با تعریف ماده دوم کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری، به‌صورت فعالیت‌های ادبی، هنری و علمی، اجرای برنامه‌های هنری هنرمندان، اختراعات در تمام

1. Money
2. Earth
3. Commodity
4. Bettig
5. Intellectual Assets
6. Dratler & McJohn
7. Hagedoorn & Zobel
8. World Intellectual Property Organization (WIPO)
9. Fredendall, Letmathe & Uebe-Emden

زمینه‌های ناشی از تلاش انسانی، اکتشافات علمی، طرح‌های صنعتی، علایم تجاری و حمایت در برابر رقابت غیرمنصفانه تعریف می‌شود (گانس، مورای و استرن^۱، ۲۰۱۷، ۸۲۱)؛ بنابراین می‌توان گفت که حقوق مالکیت فکری مجموعه‌ای از قوانین و مقرراتی است که از اثرات ناشی از فکر، خلاقیت و ابتکار بشر حمایت می‌کند و در این راستا مجموعه‌ای حقوق مادی محدود به زمان و حقوق معنوی دائمی به پدیدآورنده آن می‌دهد (عابدین‌زاده و خامسی، ۲۰۱۴، ۲۷).

مالکیت فکری در ورزش نیز از اهمیت و ضرورت ویژه‌ای برخوردار است. حیطه‌های مختلف ورزش شامل ورزش حرفه‌ای، قهرمانی، همگانی و تربیتی و مسائل مربوط به هریک از این حیطه‌ها نیازمند مالکیت فکری هستند. کوکون^۲ (۱۹۹۸) یکی از اولین پژوهشگرانی بود که به مالکیت فکری در ورزش اشاره کرد. وی پس از پژوهش‌های مختلف در این حوزه مشخص کرد که ورزش به‌واسطه جابه‌جایی هزینه‌های مالی سنگین، مراقبت از جنبش‌های ورزشی و حرکات مرتبط با ورزش نیازمند مراقبت در قالب مالکیت فکری است. مالکیت فکری در تمامی عرصه‌های مختلف ورزشی از جمله رویدادهای ورزشی (امادی^۳، ۲۰۱۷، ۱۴)، پخش مسابقات ورزشی (لیو و هو^۴، ۲۰۰۶، ۱۶، کوکون، ۱۹۹۸، ۸۰۸)، شهرت بازیکنان (حکمت‌نیا و خوشنویس، ۲۰۰۹، ۱۳۱) و تبلیغات و نوآوری‌ها در ورزش (هیلتون^۵، ۲۰۱۱، ۴۷) نمود می‌یابد. اهمیت مالکیت معنوی در ورزش سبب شده است تا تلاش‌هایی در جوامع بین‌المللی با هدف ارتقای چارچوب‌ها و قوانین و همچنین بهبود آگاهی در این حوزه ایجاد شود. این مسئله در کشور ایران به‌صورت جسته و گریخته مدنظر قرار گرفته است، اما به‌صورت جامع و تخصصی به توسعه مالکیت فکری در ورزش ایران اشاره نشده است. نبود آگاهی درباره مالکیت فکری در ایران موجب شده است تا مشکلاتی در ورزش کشور درباره رعایت‌نشدن اخلاق‌های مربوط به این مالکیت فکری ایجاد شود.

ایده‌ها و خلاقیت‌ها در هر صنعتی نیازمند بهبود نظام مالکیت فکری است. شعوری و نجفی (۲۰۱۷) بیان کردند که یکی از خلأهای موجود در ایران، بهبود کارایی نظام مالکیت فکری و دانش ثبت‌شده است. عباس‌زاده، عطایی‌نژاد و اسماعیل‌زاده (۲۰۱۴) نیز مشخص کردند که اقتصاد مقاومتی در کشور ایران نیازمند بهبود مالکیت فکری است. همچنین سوءاستفاده از فقدان مالکیت فکری در ایران در حال گسترش است که این مسئله سبب بروز مشکلاتی برای افراد شده است. فقدان آگاهی درباره مالکیت فکری در ایران، به‌خصوص در ابعاد ورزش موجب بی‌نظمی‌هایی نیز در مسیر توسعه ورزش در کشور شده است (حکمت‌نیا و خوش‌نویس، ۲۰۰۹). امادی (۲۰۱۸)

1. Gans, Murray & Stern
2. Kukkonen
3. Amadi
4. Liu & Hu
5. Hylton

اعلام کرد که برخی حوزه‌ها در ورزش کشور نیجریه از جمله قوانین کپی‌رایت، بازاریابی و پخش رویدادهای ورزشی نیازمند برخورداری از مالکیت فکری مناسب است که این مسئله لزوم توسعه آن در ورزش کشور نیجریه را نشان می‌دهد. خلأهای مربوط به نظام مالکیت فکری یکی از مشکلات موجود در حیطة ورزش است (هیلتون، ۲۰۱۱، ۴۸).

اهمیت مالکیت فکری موجب شده است تا امروزه پژوهش‌های مختلفی با هدف بررسی عوامل مؤثر بر مالکیت فکری انجام شود. امادی (۲۰۱۷) در پژوهش خود مشخص کرد که برخی شرایط نظارتی نقش مهم و اساسی در بهبود مالکیت فکری در حوزه ورزش دارد. لیو و هو (۲۰۰۶) دریافتند برخی مسائل و عوامل قانونی نقش مهمی در بهبود مالکیت فکری در رویدادهای ورزشی و پخش تلویزیونی مسابقات ورزشی دارند. عباس‌زاده و همکاران (۲۰۱۴) نشان دادند برخی عوامل مدیریتی از جمله افزایش حمایت از تأسیس شرکت‌های دانشگاهی، تعامل بین صنعت، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در بهبود مالکیت فکری مؤثرند. خانی و نصراللهی (۲۰۱۲) در پی بردند که متغیر آموزش در کشورهای توسعه‌یافته و متغیر درجهٔ بازبودن تجاری در کشورهای در حال توسعه، از جمله عوامل اثرگذار بر حقوق مالکیت فکری به شمار می‌رود. با بررسی مبانی نظری و پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه مشخص شد که به‌رغم تأکید پژوهش‌ها بر توسعه و بهبود مالکیت فکری، اما پژوهش‌های جامعی به بررسی این مسئله در حوزه‌های مختلف نپرداخته‌اند. از طرفی با توجه به تأثیرگذاری برخی شرایط موجود در میان کشورها در جهت مالکیت فکری، فقدان پژوهش‌های بومی و جامع در ایران می‌تواند بر برنامه‌ریزی در زمینهٔ مالکیت فکری تأثیر بگذارد. این مسئله سبب شده است تا امروزه فقدان پژوهش‌های جامع در ایران دربارهٔ مالکیت فکری در حوزه ورزش موجب شود تا در عمل مقوله مالکیت فکری در ورزش به‌عنوان یکی از مسائل مهم و ضروری درک نشود.

ورزش در تمامی ابعاد قهرمانی، حرفه‌ای، همگانی و تربیتی مجموعه‌ای از فرایندها و فعالیت‌ها را در بر گرفته است که این مسئله سبب شده است حیطة ورزش به‌عنوان یکی از گسترده‌ترین حیطة‌های موجود مشخص شود. ابعاد مربوط به مسائل فنی، علمی و مدیریتی موجود در تمامی حوزه‌های ورزش نیازمند مالکیت فکری است. امروزه یک مدیر ورزشی در جریان ورزش حرفه‌ای، بدون شک خلاقیت‌ها و ایده‌هایی را ارائه می‌دهد که برای حفاظت از این خلاقیت‌ها و ایده‌ها نیازمند برخورداری از مالکیت فکری است. در ورزش همگانی یک سازمان می‌تواند به‌واسطهٔ برخورداری از خلاقیت‌های مناسب در حوزه ورزش همگانی و وجود مالکیت فکری به اعتبار سازمان خود در این حوزه بیفزاید. پژوهشگران حاضر در ورزش به‌عنوان ارکان علمی ورزش نیازمند برخورداری از مالکیت فکری در این حوزه هستند. به‌صورت کلی، تمامی ابعاد درگیر در ورزش حرفه‌ای، قهرمانی، تربیتی و همگانی برای توسعه فعالیت‌های خود و حمایت از ایده‌پردازی

و خلاقیت نیازمند مالکیت فکری هستند. این خلأ پژوهشی موجب شده است تا امروزه در مسیر بهبود مالکیت فکری در ورزش راهکارهای اجرایی و مناسبی وجود نداشته باشد؛ از این رو انجام دادن پژوهش‌های جامع در حوزه ورزش با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر مالکیت فکری می‌تواند به ارتقای دانش فنی و همچنین بهبود ضرورت در این حوزه منجر شود و دغدغه توسعه و بهبود مالکیت فکری در ورزش در میان مدیران و متولیان ورزش درک شود. انجام دادن پژوهش درباره شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر مالکیت فکری در ورزش ایران می‌تواند ضمن کمک به برنامه‌ریزی در این حوزه سبب شود تا مطابق با شرایط اختصاصی ایران و همچنین ورزش، به‌نوعی مسیر برای بهبود مالکیت فکری هموار شود؛ از این رو پژوهش حاضر با هدف شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر مالکیت فکری در ورزش ایران طراحی و اجرا شد. سؤال اصلی پژوهش این است که عوامل مؤثر بر مالکیت فکری در ورزش ایران کدام‌اند؟ رتبه‌بندی این عوامل چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی بود؛ چون هیچ‌گونه دستکاری در متغیرها و عوامل صورت نگرفت و براساس رویکرد پژوهش، آمیخته بود. ابزار استفاده‌شده در این پژوهش بعد از انجام شدن مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که ۲۰ گویه بود که به‌صورت ماتریس گزینه‌ها در شاخص‌ها طراحی شد. نخبگان و صاحب‌نظران حوزه مدیریت ورزشی کشور و حوزه مالکیت فکری جامعه آماری بخش کیفی پژوهش را تشکیل دادند و دوازده مصاحبه تا حد اشباع نظری ادامه یافت. در جامعه آماری پژوهش کمی نیز علاوه بر نمونه‌های بخش کیفی، برخی پژوهشگران و مخترع‌های حوزه ورزش به جامعه آماری اضافه شدند. پس از بررسی‌ها، تعداد این افراد حدود ۲۱۰ نفر مشخص شد. با استفاده از جدول حجم نمونه کرجسی و مورگان^۱ (۱۹۷۰)، ۱۳۲ نفر به‌عنوان نمونه آماری مشخص شدند. پس از توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، ۱۲۱ پرسشنامه تکمیل شده جمع‌آوری شد. برای شناسایی این نمونه‌ها از بانک اطلاعاتی مربوط به سازمان مالکیت فکری استفاده شد. پرسشنامه‌ها به‌صورت حضوری، ارسال از طریق پست الکترونیک و فضای مجازی توزیع شد. در پژوهش حاضر به‌منظور طراحی چارچوب مفهومی پژوهش از نظریه سه‌شاخگی کمک گرفته شد. مدل سه‌شاخگی شامل ساختار، محتوا و زمینه است که در طبقه‌بندی مدل‌ها از نوع مدل‌های منطقی است. این نظریه همه مفاهیم، رویدادها و پدیده‌های سازمانی را می‌تواند در قالب سه شاخه ساختار، محتوا یا رفتار و زمینه تجزیه و تحلیل کند؛ به عبارتی، با معیار سه‌شاخگی و

1. Kerejsa & Morgan

برمبنای ویژگی هر معیار مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش طبقه‌بندی می‌شود که به اختصار ابعاد آن مرور می‌شود.

منظور از شاخه ساختار همه عناصر، عوامل و شرایط فیزیکی و غیرانسانی سازمان است که با نظم و قاعده قابل مطالعه، قالب، پوسته، بدنه یا شمای فیزیکی و مادی سازمان را می‌سازند؛ نظیر تمام منابع مادی، مالی و اطلاعاتی که با ترکیب خاصی در بدنه کلی جاری می‌شوند. شاخه رفتاری (محتوا) شامل مباحث انسان و روابط انسانی مربوط به بهبود مالکیت فکری در ورزش است که با هنجارهای رفتاری، ارتباطات و الگوهای خاصی به هم پیوسته‌اند و محتوای اصلی و زنده محیط درونی سازمان‌ها را تشکیل می‌دهند. منظور از شاخه زمینه، تمام شرایط و عوامل محیطی است که بر سازمان محاط است و بستر مهم بهبود مالکیت فکری را تشکیل می‌دهند. در این پژوهش سه شاخه شامل عوامل ساختاری شامل سیستم مدیریت، شبکه‌سازی، پیوندهای استراتژیک و منابع اطلاعاتی است. همچنین عوامل رفتاری شامل انگیزه-های فردی، توانمندی‌های انسانی و انعطاف‌پذیری است. عوامل زمینه‌ای نیز شامل زیرساخت‌های نرم‌افزاری، عوامل محیطی، عوامل قانونی، عوامل فرهنگی و عوامل سیاسی است (مبینی و کشتکار، ۲۰۱۴، ۶۲).

پرسشنامه پژوهش به صورت ماتریس عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش در ساختار، محتوا و زمینه و نیز براساس روش الکره طراحی شده است. روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظرهای هفت تن از اساتید دانشگاهی بررسی شد. همچنین روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از فرم‌های روایی سنجی شاخص روایی محتوا و ضریب نسبی روایی محتوا تأیید شد. مقدار ضریب نسبی روایی محتوا با توجه به تعداد اساتید (هفت نفر)، ۰/۹۹ و مقدار شاخص روایی محتوا ۰/۹۹ برای پرسشنامه به دست آمد؛ بنابراین روایی محتوایی پرسشنامه پژوهش تأیید شد. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۴ تأیید شد. به منظور رتبه‌بندی عوامل از روش الکره استفاده شد. همه تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار الکره اسلور^۱ انجام شد.

نتایج

در جدول شماره یک یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری پژوهش ارائه شده است.

1. Electre SoLver

جدول ۱- یافته‌های توصیفی پژوهش

Table 1- Descriptive Findings of the Research

درصد Percent	فراوانی Frequency	گروه‌ها Groups	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی Demographic Characteristics	
66.6	8	مرد	جنسیت	بخش کیفی پژوهش Qualitative Part of the Research
33.4	4	زن	Gender	
75	9	دکتری	سطح تحصیلات	بخش کمی پژوهش Quantitative Part of the Research
25	3	کارشناسی‌ارشد	Level of Education	
65.2	79	مرد	جنسیت	بخش کمی پژوهش Quantitative Part of the Research
34.7	43	زن	Gender	
31.5	38	دکتری	سطح تحصیلات	بخش کمی پژوهش Quantitative Part of the Research
44.6	54	کارشناسی‌ارشد و کارشناسی کمتر	Level of Education	
23.9	29	کمتر ۳۰ سال	رده سنی	بخش کمی پژوهش Quantitative Part of the Research
6.6	8	۳۰ تا ۴۰ سال	Ages	
52.1	63	۴۰ تا ۵۰ سال		
31.4	38	بیشتر از ۵۰ سال		
9.9	12			

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که نمونه‌های بخش کیفی پژوهش ۶۶/۶ درصد مرد و ۳۳/۴ درصد زن بودند. از این میان نمونه‌های پژوهش، افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری با ۷۵ درصد، بیشترین تعداد بودند. نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه‌ها در بخش کمی نشان داد که ۶۵/۲ درصد از شرکت‌کنندگان در پژوهش مردان و ۳۴/۷ درصد زنان بودند. از میان نمونه‌های پژوهش، افراد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی‌ارشد با ۴۴/۶ درصد بیشترین تعداد بودند. در میان گروه‌های سنی، گروه سنی ۳۰ تا ۴۰ سال با ۵۲/۱ درصد بیشترین تعداد را داشتند.

در این پژوهش پس از بررسی‌ها، ۲۰ عامل به‌عنوان عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در حوزه ورزش شناسایی شد. این عوامل در جدول شماره دو ذکر شده است. به‌منظور رتبه‌بندی این عوامل از روش الکره استفاده شد. برای اجرای روش ذکرشده، در ابتدا به ایجاد ماتریس تصمیم‌گیری پرداخته شد. به‌منظور تسهیل نگارش برخی جداول مقاله حاضر، به هریک از این عوامل، یک شماره داده شد. جدول شماره دو ماتریس تصمیم‌گیری را نشان می‌دهد.

جدول ۲- ایجاد ماتریس تصمیم‌گیری

Table 2- Creating a Decision Matrix

ساختار Structure	محتوا Content	زمینه Background	ماتریس Matrix
7	6	5	مراقبت و حفاظت از آثار و نوآوری‌های تولیدشده در ورزش (عامل شماره ۱)
5	5	6	افزایش نیاز به عدالت در خصوص توانایی‌ها و مهارت‌های افراد در ورزش (عامل شماره ۲)
5	6	6	بارزکردن نقش و جایگاه نظام مالکیت فکری در ورزش ایران (عامل شماره ۲)
6	5	5	تأسیس کمیته‌های تخصصی در ورزش برای بهبود مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۴)
5	4	3	پوشش رسانه‌ای از نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در حوزه ورزش (عامل شماره ۵)
5	5	5	تأسیس بازارها و نمایشگاه‌های دائمی برای ارائه و فروش حق امتیاز اختراعات ثبت‌شده در ورزش (عامل شماره ۶)
4	6	4	بهبود آموزش‌ها در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۷)
5	5	5	ارائه کمک‌های تخصصی از سوی دولت به مخترعان و نوآوران عرصه ورزش (عامل شماره ۸)
2	5	6	جذب و تأمین منابع انسانی در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۹)
3	8	5	ارزیابی و نظارت بر حوزه مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۱۰)
5	5	5	بهبود همکاری‌های بین‌المللی مخترعان و نوآوران در حوزه ورزش (عامل شماره ۱۱)
4	5	4	ایجاد برنامه‌های فرهنگی برای اهمیت مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۱۲)
5	5	5	بهره‌گیری عملیاتی از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد در حوزه ورزش (عامل شماره ۱۳)
8	6	6	تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۱۴)
5	5	5	افزایش اعتبار ایده‌پردازی در ورزش با استفاده حمایت مدیران و سازمان‌های ورزشی (عامل شماره ۱۵)

ادامه جدول ۲- ایجاد ماتریس تصمیم‌گیری
Table 2- Creating a Decision Matrix

ساختار Structure	محتوا Content	زمینه Background	ماتریس Matrix
5	6	5	ارتقای دانش فنی اساتید و متخصصان ورزش در زمینه مالکیت فکری (عامل شماره ۱۶)
6	6	4	ایجاد چارچوب قانونی در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل شماره ۱۷)
5	5	5	بهبود نقش مسئولیت جامعه در خصوص محافظت از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد (عامل شماره ۱۸)
6	6	5	ایجاد بانک اطلاعاتی در خصوص ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌های افراد در ورزش (عامل شماره ۱۹)
7	6	7	برخورد قانونی برخی سرقت‌ها در خصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش (عامل شماره ۲۰)
مثبت Positive	مثبت Positive	مثبت Positive	نوع شاخص Index Type
0.576974	0.172323	0.250703	وزن شاخص Index Weight

در ادامه انجام روش روش الکترون به نرم‌ساز ماتریس پرداخته شد. جدول شماره سه این مرحله را نشان می‌دهد.

جدول ۳- وزن‌دهی به ماتریس نرمال شده

Table 3- Weighting to the Normalized Matrix

ساختار Structure	محتوا Content	زمینه Background	ماتریس نرمال شده Normalized matrix
0.294123	0.241351	0.218217	مراقبت و حفاظت از آثار و نوآوری‌های تولیدشده در ورزش
0.210489	0.210348	0.261867	افزایش نیاز به عدالت در خصوص توانایی‌ها و مهارت‌های افراد در ورزش
0.2140351	0.241351	0.261861	بارزکردن نقش و جایگاه نظام مالکیت فکری در ورزش ایران
0.251364	0.201469	0.218369	تأسیس کمیته‌های تخصصی در ورزش برای بهبود مالکیت فکری در ورزش
0.210351	0.160903	0.130930	پوشش رسانه‌ای از نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در حوزه ورزش

ادامه جدول ۳- وزن‌دهی به ماتریس نرمال‌شده

Table 3- Weighting to the Normalized Matrix

ساختار Structure	محتوا Content	زمینه Background	ماتریس نرمال‌شده Normalized matrix
0.218217	0.201129	0.210354	تأسیس بازارها و نمایشگاه‌های دائمی برای ارائه و فروش حق امتیاز اختراعات ثبت‌شده در ورزش
0.174269	0.241259	0.168281	بهبود آموزش‌ها در خصوص مالکیت فکری در ورزش
0.218412	0.201129	0.210351	ارائه کمک‌های تخصصی از سوی دولت به مخترعان و نوآوران عرصه ورزش
0.261398	0.201459	0.084136	جذب و تأمین منابع انسانی در خصوص مالکیت فکری در ورزش
0.218347	0.321874	0.126210	ارزیابی و نظارت بر حوزه مالکیت فکری در ورزش
0.210351	0.201749	0.210351	بهبود همکاری‌های بین‌المللی مخترعان و نوآوران در حوزه ورزش
0.168281	0.201783	0.168281	ایجاد برنامه‌های فرهنگی برای اهمیت مالکیت فکری در ورزش
0.210365	0.201129	0.210365	بهره‌گیری عملیاتی از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد در حوزه ورزش
0.261348	0.241359	0.336248	تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش
0.218745	0.201129	0.210351	افزایش اعتبار ایده‌پردازی در ورزش با استفاده از حمایت مدیران و سازمان‌های ورزشی
0.251364	0.241259	0.210368	ارتقای دانش فنی اساتید و متخصصان ورزش در خصوص مالکیت فکری
0.210351	0.241359	0.252452	ایجاد چارچوب قانونی در خصوص مالکیت فکری در ورزش
0.218217	0.201128	0.210351	بهبود نقش مسئولیت جامعه در خصوص محافظت از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد
0.336248	0.241398	0.252369	ایجاد بانک اطلاعاتی در خصوص ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌های افراد در ورزش
0.210351	0.241354	0.294218	برخورد قانونی برخی سرقت‌ها در خصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش

در ادامه به انجام‌دادن روش الکترونیک برای تشکیل ماتریس چیرگی پرداخته شد. جدول شماره چهار این مرحله را نشان می‌دهد.

جدول ۴- تشکیل ماتریس چیرگی
Table 4- Formation of Dominance Matrix

ماتریس چیرگی Dominance Matrix	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
عامل ۱ Factor 1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-
عامل ۲ Factor 2	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	-	0
عامل ۳ Factor 3	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	-	1	0
عامل ۴ Factor 4	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	0	1	0
عامل ۵ Factor 5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0
عامل ۶ Factor 6	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	-	1	0	0	0	0
عامل ۷ Factor 7	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	-	0	0	0	0	0	0
عامل ۸ Factor 8	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	-	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۹ Factor 9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0
عامل ۱۰ Factor 10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	1	0	0	0	0	0	0	0	0
عامل ۱۱ Factor 11	0	0	1	0	0	1	0	1	1	-	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۲ Factor 12	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
عامل ۱۳ Factor 13	0	0	1	0	0	1	0	-	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۴ Factor 14	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
عامل ۱۵ Factor 15	0	0	1	0	0	-	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۶ Factor 16	0	0	1	0	-	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۷ Factor 17	0	0	1	-	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۸ Factor 18	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
عامل ۱۹ Factor 19	0	-	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
عامل ۲۰ Factor 20	-	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

در ادامه به بررسی تعداد چیرگی‌های موجود پرداخته شده است. جدول شمای پنج تعداد چیرگی‌های مربوط به عوامل را نشان می‌دهد.

جدول ۵- محاسبه تعداد چیرگی

Table 5- Calculation of the Number of Predominances

تعداد چیرگی The Number of Predominance	نتیجه Result
19	تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش (عامل ۱۴)
18	برخورد قانونی برخی سرقت‌ها در خصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش (عامل ۲۰)
17	مراقبت و حفاظت از آثار و نوآوری‌های تولیدشده در ورزش (عامل ۱)
16	ایجاد بانک اطلاعاتی در خصوص ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌های افراد در ورزش (عامل ۱۹)
13	بارزکردن نقش و جایگاه نظام مالکیت فکری در ورزش ایران (عامل ۳)
13	تأسیس کمیته‌های تخصصی در ورزش برای بهبود مالکیت فکری در ورزش (عامل ۴)
11	افزایش نیاز به عدالت در خصوص توانایی‌ها و مهارت‌های افراد در ورزش (عامل ۲)
11	ارتقای دانش فنی اساتید و متخصصان ورزش در خصوص مالکیت فکری (عامل ۱۶)
11	ایجاد چارچوب قانونی در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل ۱۷)
10	تأسیس بازارها و نمایشگاه‌های دائمی برای ارائه و فروش حق امتیاز اختراعات ثبت‌شده در ورزش (عامل ۶)
10	ارائه کمک‌های تخصصی از سوی دولت به مخترعان و نوآوران عرصه ورزش (عامل ۸)
10	بهبود همکاری‌های بین‌المللی مخترعان و نوآوران در حوزه ورزش (عامل ۱۱)
10	افزایش اعتبار ایده‌پردازی در ورزش با استفاده از حمایت مدیران و سازمان‌های ورزشی (عامل ۱۵)
10	بهره‌گیری عملیاتی از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد در حوزه ورزش (عامل ۱۳)
10	بهبود نقش مسئولیت جامعه در خصوص محافظت از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد (عامل ۱۸)
2	بهبود آموزش‌ها در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل ۷)
1	ارزیابی و نظارت بر حوزه مالکیت فکری در ورزش (عامل ۱۰)
1	ایجاد برنامه‌های فرهنگ برای اهمیت مالکیت فکری در ورزش (عامل ۱۲)
0	پوشش رسانه‌ای از نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در حوزه ورزش (عامل ۵)
0	جذب و تأمین منابع انسانی در خصوص مالکیت فکری در ورزش (عامل ۹)

با توجه به نتایج روش الکره مشخص شد که تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش با چیرگی ۱۹، مهم‌ترین عامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش

است. همچنین نتایج این آزمون نشان داد که پوشش رسانه‌ای از نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در حوزه ورزش و جذب و تأمین منابع انسانی درخصوص مالکیت فکری در ورزش با چیرگی صفر، کم‌اهمیت‌ترین عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش است.

بحث و نتیجه‌گیری

مالکیت فکری یکی از مسائل مهم در ورزش است. نیازهای ورزش در جهت توسعه مالکیت فکری سبب شده است تا لزوم بهبود مالکیت فکری بیش از پیش درک شود. نیاز به عدالت درخصوص توانایی‌ها و مهارت‌های افراد، مسئولیت جامعه در زمینه محافظت از ایده‌ها و خلاقیت‌های ذهنی افراد و وجود برخی سرقت‌ها درخصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش، موجب شده است تا مالکیت فکری به‌عنوان مسئله‌ای مهم درک شود. ویوچر، والکر و مارش^۱ (۲۰۲۰) مشخص کردند که لزوم عدالت‌محوری در جوامع سبب شده است تا امروزه لزوم حمایت از اختراعات در جوامع درک شود. شعوری و نجفی (۲۰۱۷) دریافتند که سرقت‌های ادبی موجود در جوامع بین‌المللی سبب شده است تا برای ایجاد مالکیت فکری گسترده در سطح جهان تلاش شود. لازم است ذکر شود برخی بی‌قانونی‌ها در ورزش کشور در فرایند ایده‌پردازی و سرقت‌ها در این زمینه موجب شده است تا امروزه بیش از هر زمانی دیگر نیاز به ایجاد مالکیت فکری درک شود. از طرفی لزوم عدالت‌محوری موجب شده است تا تمامی گروه‌ها و افراد در ورزش این حق را داشته باشند که از ایده و خلاقیت خود به نحو مناسب مراقبت کنند.

در این پژوهش پس از بررسی‌های انجام‌شده، بیست عامل به‌عنوان عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش مشخص شد. عوامل شناسایی شده نشان داد که برای بهبود مالکیت فکری در ورزش به توجه به جنبه‌ها و حوزه‌های مختلف نیاز است. این مسئله سبب شده است تا نیاز به برنامه‌ریزی‌های چندوجهی در این حوزه درک شود. عباس‌زاده و همکاران (۲۰۱۴) نیز در پژوهش خود مشخص کردند که برای بهبود مالکیت فکری به توجه به حوزه‌های مختلف نیاز است. بتیگ (۲۰۱۸) نیز اشاره کرد که مالکیت فکری تحت تأثیر جنبه‌های مدیریتی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی قرار می‌گیرد. این مسئله نشان‌دهنده این موضوع مهم است که برنامه‌های سطحی و تک‌بعدی برای بهبود مالکیت فکری نمی‌تواند موجب ارتقای این حوزه شود. ماهیت مالکیت فکری نشان می‌دهد برای بهبود آن در ورزش به وجود جنبه‌های قانونی، مدیریتی و سیاسی مناسب نیاز است. این مسئله همچنین بازگوکننده این امر مهم است که برای ارتقای مالکیت فکری به فعالیت‌ها و تلاش‌های بیشتر نیاز است. امادی (۲۰۱۷) اشاره کرد که مالکیت فکری برای ارتقا نیازمند توجه و برنامه‌ریزی‌های تخصصی است که این مسئله مسئولیت‌های مدیران در این حوزه

1. Wiwchar, Walker & Marsh

را نشان می‌دهد. ارتقای مالکیت فکری در ورزش می‌تواند به افزایش حمایت از ایده‌ها و خلاقیت‌ها در ورزش، تسریع در فرایند تبدیل ایده‌ها به نوآوری در ورزش، افزایش اعتبار ایده‌پردازی در ورزش و کاهش سرقت آثار در حوزه ورزش منجر شود. منطقی، تقوی و شاهشاهی (۲۰۱۳) دریافتند که مسیر بهبود مالکیت فکری به برخی شرایط فرهنگی و مدیریتی نیاز است. خانی و نصراللهی (۲۰۱۲) اشاره کردند که برای بهبود مالکیت فکری به ایجاد مراکز تخصصی و همچنین گسترش نظارت و ارزیابی‌ها در این زمینه نیاز است. پان^۱ (۲۰۱۸) در پژوهش خود مشخص کرد که ارتقای جایگاه نظام مالکیت فکری نقش مهمی در بهبود و گسترش این نظام دارد. لیو، جینگ و یو^۲ (۲۰۰۹) اشاره کردند که توسعه مالکیت فکری موجب کاهش سرقت ایده و فکر افراد می‌شود؛ به عبارتی، توسعه مالکیت فکری سبب بهبود حمایت از نوآوری می‌شود. لازم است ذکر شود که مالکیت فکری برای توسعه نیازمند برخورداری از برنامه‌ریزی و سازماندهی دقیق است؛ بنابراین ایجاد بستر قانونی، فرهنگی، ساختاری و اجتماعی در فضای ورزش کشور می‌تواند زمینه‌ای را برای رشد و گسترش مالکیت فکری فراهم کند. بهبود مالکیت فکری موجب می‌شود تا شرایط کلی بر ورزش حکم‌فرما شود که خروجی این امر به وجود قوانین شفاف، نظارت‌های جامع و استانداردهای دقیق منجر می‌شود که سبب ارتقای حمایت از خلاقیت در ورزش، تسریع فرایند ایده‌پردازی، ارتقای اعتبار ایده‌پردازی و درنهایت کاهش سرقت ایده و خلاقیت در ورزش می‌شود. مالکیت فکری مانند چتری حمایتی موجب می‌شود تا فضای ورزش در حوزه خلاقیت و نوآوری کاملاً تحت کنترل باشد و با سوءاستفاده‌های موجود در این زمینه به صورت کامل برخورد قانونی شود. این مسئله بدون شک می‌تواند پیامدهای مثبت بر ورزش کشور و روند ایده‌پردازی در ورزش کشور داشته باشد. گسترش مالکیت فکری در ورزش می‌تواند ضمن امن کردن فضای ورزش کشور، به ارتقای دانش فنی و علمی این حوزه منجر شود؛ به عبارتی، مسیر بهبود و گسترش منابع انسانی و همچنین شایسته‌سالاری در ورزش که یکی از نیازهای روز ورزش است، جدا از بهبود مالکیت فکری نیست. در واقع، ارتقای مالکیت فکری سبب می‌شود تا بستری ایمن و مطمئن در ورزش برای ارتقا و پیشرفت فراهم شود که این مسئله به بهبود وضعیت ورزش منجر می‌شود. نتایج پژوهش حاضر مشخص کرد که در میان عوامل شناسایی شده، تأسیس دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش، مهم‌ترین عامل در مسیر بهبود مالکیت فکری در ورزش است. به نظر می‌رسد بی‌توجهی به حوزه مالکیت فکری در ورزش سبب شده است تا فعالیت‌های اجرایی و عملیاتی در این حوزه ایجاد نشود که این مسئله به فقدان برخی فعالیت‌ها از جمله دفاتر تخصصی برای حمایت و توسعه مالکیت فکری در فضای ورزش کشور منجر شده

1. Pan

2. Liu, Jing & Yu

است. امادی (۲۰۱۷) در پژوهش خود مشخص کرد که ایجاد دفاتر تخصصی برای بهبود و گسترش مالکیت فکری موجب شده است تا فعالیت‌های موجود در این حوزه به صورت منظم و استاندارد اجرایی شود. به نظر می‌رسد نبود دفاتر تخصصی در خصوص مالکیت فکری در ورزش سبب شده است تا از فرایندها و روند ایده‌پردازی در ورزش حمایت نشود. از طرفی، نبود دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش، موجب فقدان نظارت‌ها بر ایده‌پردازی و خلاقیت در ورزش شده است و این امر موجب پدید آمدن برخی مشکلات و رفتارهای غیراخلاقی و غیرقانونی شده است.

به نظر می‌رسد فقدان دفاتر تخصصی در سراسر کشور به منظور بهبود مالکیت فکری در ورزش موجب شده است تا در عمل فضا برای سوءاستفاده‌های برخی افراد فراهم شود. این مسئله سبب شده است تا عامل برخورد قانونی برخی سرقت‌ها در خصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش، به عنوان دیگر عامل مهم در مسیر بهبود مالکیت فکری در ورزش مشخص شود. لیو و هو (۲۰۰۶) اشاره کردند که ایجاد قوانین حمایتی از ایده‌پردازی نقش مهمی در بهبود مالکیت فکری دارد. به نظر می‌رسد بی‌توجهی به مالکیت فکری در حوزه ورزش موجب شده است تا فضای قانونی مناسب در این حوزه ایجاد نشود. این شرایط سبب شده است تا افراد سودجو ضمن مخدوش کردن فرایندهای ایده‌پردازی، مشکلات عمده‌ای را ایجاد کنند. به نظر می‌رسد نارسایی در انجام دادن فعالیت‌های محول شده به دولت و رسانه‌ها در این خصوص، یکی از مسائل مهم در شکل‌گیری این فضا است. نیکیتنکو^۱ مسیادس و پروسنکو (۲۰۱۸) دریافته‌اند که دولت به واسطه تأثیرگذاری خود نقش مهمی در مسیر مالکیت فکری دارد. وانگ و هوانگ^۲ (۲۰۱۱) ذکر کردند که فرایندهای مدیریتی و ضعف در این فرایندها نقش مهمی در توسعه مالکیت فکری دارد و به نوعی موجب ایجاد محدودیت در توسعه مالکیت فکری می‌شود؛ این در حالی است که این مسئله در پژوهش حاضر به عنوان عوامل مداخله‌گر در توسعه مالکیت فکری در ورزش مشخص نشده است. به نظر می‌رسد وجود مشکلات اساسی در توسعه مالکیت فکری در ورزش در ایران سبب شده است تا برخی مسائل از جمله فرایندهای مدیریتی نقشی پررنگ در توسعه مالکیت فکری در ورزش داشته باشند؛ به عبارتی، اهمیت و تأثیرگذاری دولت، افراد سودجو و رسانه در این خصوص چندان قوی و مهم بوده است که برخی ضعف‌های مدیریتی به چشم نیاید. از طرفی به نظر می‌رسد نبود نظارت مناسب دولت در این حوزه و همچنین قدرت و نفوذ افراد سودجو در این حوزه موجب شده است تا مشکلات عمده‌ای در این مسیر ایجاد شود. پان (۲۰۱۸) دریافت که رسانه با توجه به گستردگی خود از تأثیرگذاری عمیقی بر مالکیت فکری برخوردار است.

1. Nikitenko, Mesyats & Protsenko
2. Wang & Hwang

ایران، دولت و رسانه به‌علت انجام‌ندادن وظایف خود و فقدان برنامه‌ریزی‌های جامع برای بهبود مالکیت فکری در ورزش نتوانسته‌اند بستر مناسبی را برای مالکیت فکری در ورزش ایران فراهم آورند. از طرفی قدرت و نفوذ افراد سودجو در برخی حوزه‌ها از جمله ورزش موجب شده است تا بسیاری از تلاش‌های موجود در زمینه مالکیت فکری در حوزه ورزش دچار مشکلات عمده‌ای شود.

مالکیت فکری به‌عنوان یکی از نیازهای مهم توسعه علمی و تجاری در سطح جهان، نیازمند وجود برخی شرایط برای بهبود است. پژوهش حاضر ضمن شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود و توسعه مالکیت فکری در حوزه ورزش مشخص کرد که برخی عوامل به‌عنوان عوامل کلیدی نقش مهمی در بهبود این حوزه دارند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، به‌منظور بهبود مالکیت فکری در حوزه ورزش و سایر حوزه‌های مشابه، پیشنهاد می‌شود دفاتر تخصصی در سراسر کشور برای بهبود مالکیت فکری در ورزش تأسیس شود. پیشنهاد می‌شود با برخورد قانونی با برخی سرقت‌ها در خصوص اختراعات، ایده‌ها و نوآوری‌ها در ورزش به ایجاد بستر مناسب در ورزش برای بهبود مالکیت فکری اقدام شود. همچنین پیشنهاد می‌شود با مراقبت و حفاظت از آثار و نوآوری‌های تولیدشده در ورزش و همچنین ایجاد بانک اطلاعاتی در خصوص ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌های افراد در ورزش، در عمل شرایط برای بهبود مالکیت فکری در حوزه ورزش هموار شود.

تشکر و قدردانی

از کلیه عزیزانی که ما را در امر این پژوهش یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

1. Abbas Zadeh, A., Ataei Nejad, M., & Ismael Zadeh, M. (2014). Role of intellectual property in resistance economics and operational opportunity. Paper presented at the First National Conference on Management, Innovation and Entrepreneurship in Resistance Economics, Mashhad, Khorasan Branch of Iranian Management. (in Persian).
2. Abedinzadeh, M., & Khamisi, M. (2014). Intellectual property rights in iran and its comparison in international legal system. Paper presented at the National Conference of Iran and International Legal Challenges, Maragheh, Islamic Azad University, Maragheh Branch. (in Persian).
3. Amadi, U. J. (2017). Intellectual property rights in sports: A trick or two Nigeria can learn from the global game. *African Sports Law and Business Bulletin*, 14(1), 152-171.
4. Bettig, R. V. (2018). *Copyrighting culture: The political economy of intellectual property*. London: Routledge.
5. Dratler Jr, J., & McJohn, S. M. (2018). *Intellectual property law: Commercial, creative and industrial property*. Law Journal Press, 18(7), 45-53.

6. Fredendall, L. D., Letmathe, P., & Uebe-Emden, N. (2016). Supply chain management practices and intellectual property protection in China: Perceptions of Mittelstand managers. *International Journal of Operations & Production Management*, 36(2), 135-163.
7. Gans, J. S., Murray, F. E., & Stern, S. (2017). Contracting over the disclosure of scientific knowledge: Intellectual property and academic publication. *Research Policy*, 46(4), 820-835.
8. Hagedoorn, J., & Zobel, A. K. (2015). The role of contracts and intellectual property rights in open innovation. *Technology Analysis & Strategic Management*, 27(9), 1050-1067.
9. Hekmat Nia, M., & Khoshnevis, A. (2009). Examples of intellectual property rights in the sports industry. *Islamic law*, 6 (23), 127-159. (in Persian).
10. Hylton, J. G. (2011). The over-protection of intellectual property rights in sport in the United States and Elsewhere. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 21(1), 43-73.
11. Khani, R., & Nasrallahi, Z. (2012). Investigating economic factors affecting intellectual property rights: Comparing selected developing and developed countries. *Economics and Modeling*, 3(11), 172-145. (in Persian).
12. Kukkonen, C. A. (1998). Be a good sport and refrain from using my patented putt: Intellectual property protection for sports related movements. *J. Pat. & Trademark Off. Soc'y*, 80, 808.
13. Liu, Q., & Hu, F. (2006). Protection of the intellectual property of sport tournament and the television right [J]. *Journal of Nanjing Institute of Physical Education (Social Science)*, 2(16), 21-36.
14. Liu, C., Jing, J. P., & Yu, J. (2009). Analysis on the definition and composition factor of patent quality in intellectual property rights. *Information Science*, 11, 2609-2618.
15. Manteghi, M., Taghavi Bafghi, M., & Shahshahi, M. (2013). How to protect intellectual property in collaborative technology transfer projects. Paper presented th the National Conference on Accounting and Management, Center for the Conferences of the Research Institute of Power, Tehran. (in Persian).
16. Mobini, A., & Keshtkar, M. (2014). Analyzing the effects of three-dimensional model on social innovation: A case study of a company in iran's automotive industry. *Innovation Management Quarterly*, 3(4), 57-75.
17. Nikitenko, S. M., Mesyats, M. A., & Protsenko, A. P. (2018). Intellectual property as an active resource for sustainable development of the regional economy. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 206, 109-120. IOP Publishing.
18. Pan, L. (2018). Research on macro influencing factors of energy intellectual property in China: Analysis based on dynamic panel data model. Available at: (Accessed 12 August 2019).
19. Shakouri, S., Pishvae, M., & Ghaffari, A. (2015). Comparison of intellectual property system of Iran with the top countries of innovation America, Germany, England, France. Paper presented at the International Conference on Modern Research in Management, Economics and Consultation, Iliya Capital Ideas Managers Institute, Istanbul. (in Persian).

20. Shouri, M., & Najafi, A. (2017). Investigating the impact of developing the intellectual property system and registered knowledge on motivation for innovating industry. *Innovation and Creativity in the Humanities*, 7(3), 250-217. (in Persian).
21. Wang, M. K., & Hwang, K. P. (2011). Key factors for the successful evaluation and screening of managers of the intellectual property rights speciality. *Expert Systems with Applications*, 38(9), 10794-10802.
22. Wiwchar, M., Walker, D., & Marsh, R. (2020). Protecting your digital health intellectual property: Fundamentals of intellectual property and how it applies to software, hardware and business processes. In *Digital Health Entrepreneurship* (pp. 103-118). Cham :Springer.

استناد به مقاله

سلطانی، محمدمهدی؛ علی‌محمدی، حسین؛ و فروغی‌پور، حمید. (۱۴۰۱). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر بهبود مالکیت فکری در ورزش. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۴(۷۱)، ۴۰-۲۱۷. شناسه دیجیتال: 10.22089/SMRJ.2020.8574.2931

Soltani, M. M., Alimohammadi, H., & Forogipor, H. (2022). Identifying and Ranking Factors Affecting Intellectual Property in Sport. *Sport Management Studies*, 14(71), 217-40. (in Persian). DOI: 10.22089/SMRJ.2020.8574.2931

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

